

تشمیه در غزلیات سنای

سرشناسه	: حسینی، سید امین، ۱۳۶۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: تشبیه در غزلیات سنایی / سید امین حسینی.
مشخصات نشر	: تهران: پارپیرا، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۸ ص
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۸۲۷-۹-۴
وضعیت فهرست نویسی: فیپا	
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۰۵.
موضوع	: سنائی، مجدود بن آدم، ۴۷۳؟ - ۵۲۵؟ ق. - - نقد و تفسیر
موضوع	: Criticism, Interpretation, etc. - - ۱۱۵۰؟ - ۱۰۸۰؟ - Sanai, Majdud ibn - Adam
موضوع	: شعر فارسی - - قرن ۶ ق. - - تاریخ و نقد
موضوع	: History and criticism - - ۱۲th century - - Persian poetry
موضوع	: تشبیه
موضوع	: Sin
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۵، ۵۲۵، ۴۹۵۵ PIR
رده بندی دیویی	: ۱/۲۳ اف
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۳۵۳۶۱۹

شناسنامه کتاب

نام کتاب:	تشبیه در غزلیات سنایی
مولف:	سید امین حسینی
ناشر:	انتشارات پارپیرا
شمارگان:	۱۰۰۰ نسخه
نوبت و سال چاپ:	اول / ۱۳۹۵
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۹۱۸۲۷-۹-۴
صفحه آرای:	پارسا بختیاری راد
ویراستار فنی:	سهیلا مهدیزاده
طرح روی جلد:	لیدا حسن پور
لیتوگرافی، چاپ و صحافی:	طرح و نقش
قیمت:	۱۵۰۰۰ تومان

حق چاپ برای ناشر و مولف محفوظ است.

خیابان سپاه - خیابان حقوقی - خیابان مقدم - پ ۴ - ط ۲ - تلفن: ۷۷۶۰۲۶۱۳

سایت اینترنتی: www.parpirar.org

فصل ششم

صفحه

عنوان

۱۱	مقدمه
۱۳	فصل اول
۱۳	علم بیان
۱۴	جهانی بودن علم بیان
۱۵	تشبیه
۱۷	مشبه به
۱۷	وجه شبه
۱۸	تقسیم‌بندی تشبیه به اعتبار طرفین تشبیه
۱۲	تقسیم‌بندی تشبیه به اعتبار ادات تشبیه و وجه شبه
۲۲	مواردی از تشبیه‌های موکد در دیوان سنایی
۴۲	مواردی از تشبیه‌های مجمل در دیوان سنایی
۴۳	تشبیه از نظر شکل
۴۳	تشبیه مطلق (مفصل)
۴۴	مواردی از تشبیه‌های مفصل در دیوان سنایی
۷۶	تشبیه مشروط یا مقید

- ۷۷..... تشبیه تفضیل
- ۷۸..... تشبیه مقلوب یا عکس
- ۷۹..... تشبیه جمع
- ۷۹..... مواردی از تشبیه‌های جمع در دیوان سنایی
- ۸۳..... تشبیه تسویه
- ۸۴..... تشبیه ملفوف
- ۸۵..... مواردی از تشبیه ملفوف در دیوان غزلیات سنایی
- ۸۷..... تشبیه مروق
- ۸۷..... مواردی از تشبیه مروق در دیوان غزلیات سنایی
- ۱۱۴..... تشبیه تمثیل
- ۱۱۴..... تشبیه بلیغ اضافی
- ۱۴۲..... تشبیه غیر اضافی یا استادی
- ۱۵۱..... اضافه تلمیحی
- ۱۵۲..... اضافه اساطیری
- ۱۵۲..... تشبیه موقوف المعانی
- ۱۵۳..... تشبیه مضمّر
- ۱۵۳..... تشبیه حماسی
- ۱۵۴..... تشبیه مفرد، مرکب و مقید
- ۱۵۵..... فصل دوم
- ۱۵۵..... طبقه‌بندی تشبیه بر اساس دستور زبان
- ۱۵۵..... تشبیه با روش اشاره
- ۱۵۶..... اسلوب معادله

ارتباط ندایی یا آوایی	۱۵۶
اصوات	۱۶۵
تشبیه‌های ربطی یا اسنادی	۱۵۷
ساختن تشبیه‌های تلفیقی	۱۵۸
استفاده از اضافه‌های ملکی	۱۵۹
تلفیق در تشبیه‌های ربطی	۱۶۰
مزدی از تشبیه‌های ربطی یا اسنادی در دیوان سنایی	۱۶۱
تشبیه با فعل به عتن	۱۶۴
تشبیه‌های اضافی - فشرده	۱۶۷
تشبیه‌های فشرده از نظر ساختار	۱۶۷
تشبیه‌های فشرده محسوب و محمول بودن	۱۶۸
وجود رابطه موسیقایی میان مشبه و مشبه به	۱۶۸
گسترده شدن تشبیه با شخصیت بخشی	۱۶۸
حضور تشبیه‌های فشرده در تصویرهای تلفیقی	۱۶۹
تشبیه با حرف اضافه	۱۷۰
وجه شبه	۱۷۰
رابطه وجه شبه با «مشبه» و «مشبه به»	۱۷۳
صنعت استخدام	۱۷۵
زاویه تشبیه	۱۷۶
بررسی قلمروهای تشبیه (طبقه‌بندی بر اساس مشبه به)	۱۷۷
شخصیت‌های انسانی	۱۷۷
پیامبران	۱۷۷

- ۱۸۴..... شخصیت‌های مذهبی
- ۱۸۵..... شخصیت‌های قرآنی
- ۱۸۷..... شخصیت‌های عرفانی
- ۱۹۳..... عاشقان و معشوقان
- ۱۹۵..... انسان‌ها با تأکید بر صفت آن‌ها
- ۲۰۲..... انسان‌ها با تأکید بر شغل آن‌ها
- ۲۰۲..... انسان‌ها با تأکید بر مقام آن‌ها
- ۲۰۵..... منابع و مآخذ

مقدمه

تشب در ادبیات فارسی از ارکان مهم و اصلی علم بیان محسوب می‌شود. پایه اصلی و زمینه بسیاری از صور خیال تشبیه است. از سوی دیگر صور خیال به صورت عام و تشبیه به شکل خاص، در شعر عرفانی ابزاری مهم برای بیان تجربه‌ها و دیدگاه‌های شاعر محسوب می‌شود.

بررسی شعر سنایی به عنوان نخستین شاعر عارف - که اولین و تازه‌ترین تصویرپردازی‌های عرفانی را رقم زده است - گامی ارزشمند در جهت درک شیوه بیان حالات عرفانی به ما ارایه می‌کند.

دریافت الگوهای ساختاری در تشبیه‌های غزلیات سنایی، اولین گام مهم در جهت یافتن سبک شعری سنایی است. بررسی و استخراج تشبیه در حرکات سنایی بس دشوار و زمان‌بر است ولی عشق و علاقه به شاعری بزرگ که پنجره اشراق و جبهه‌های معنوی را گشود و غزل را زبان شور و عشق عارفانه کرد. نگارنده را بر آن داشت تا با تاملی ژرف و باره بررسی تشبیه در غزلیات سنایی به بررسی یکی از عناصر آراستن سخن - تشبیه - در شعر سنایی بپردازد. دیوان غزلیات سنایی نخستین تجربه غزل عرفانی است. که تحلیل آن از نقطه نظر تصاویر اهمیت ویژه را دارا است. در این اثر به بررسی ساختار و قلمروهای تشبیه در شعر سنایی پرداخته شده است. شناخت سبکی تشبیه‌های سنایی، طبقه‌بندی تشبیه‌ها، تحلیل ساختارها، بررسی قلمروهای تشبیه و شناخت الگوهای آن دست‌مایه این اثر است. همچنین راه یافتن به جهان درونی شاعر با توجه به تشبیه‌هایی که در اشعارش استفاده

نموده است و یافتن ویژگی سبکی تصویرسازی سنایی از دیگر دست‌مایه‌های این نوشته می‌باشد.

اثر حاضر به کشف الگوهای ویژه ساختاری تصویر پرداخته است. نخست مروری مختصر بر علم بیان، سپس تعریف تشبیه و تقسیم‌بندی آن از نظر طرفین تشبیه یعنی مشبه و مشبه‌به، نحوه تصویرسازی سنایی از تصاویر محسوس و معقول و استفاده از انواع مختلف تصاویر محسوس مورد توجه قرار می‌گیرد. سپس به تقسیم‌بندی ساختمان تشبیه، پرداخته می‌شود همچنین انواع تشبیه‌های موجود در غزلیات سنایی مورد بررسی قرار می‌گیرد. سپس قلمروهای تشبیه مدنظر قرار می‌گیرد.

در پایان امید است این اثر بتواند گامی مؤثر در مطالعات ادبی باشد.

سید امین حسینی

۱۳۹۵